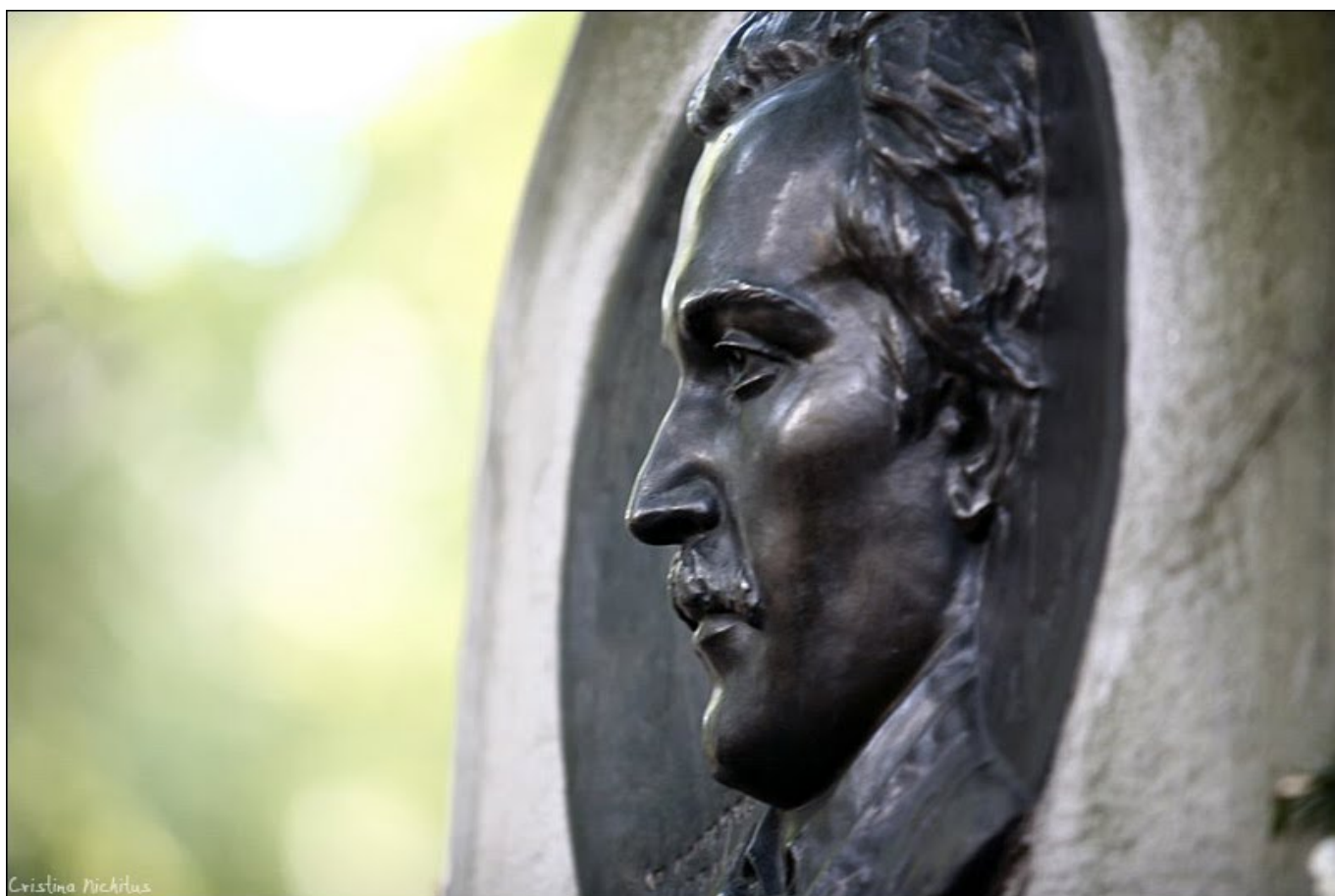

Credința lui Eminescu: “Nu se mișcă un fir de păr din capul nostru fără știrea lui Dumnezeu”

“Iată două mii de ani aproape de când ea au ridicat popoare din întunec, le- au constituit pe principiul iubirii aproapelui, două mii de ani de când biografia fiului lui Dumnezeu e cartea după care se crește omenirea. Învățăturile lui Buddha, viața lui Socrat și principiile stoicilor, cărarea spre virtute a chinezului La-o-tse, deși asemănătoare cu învățămintele creștinismului, n-au avut atâta influență, n-au ridicat atâta pe om ca Evangelia, această simplă și populară biografie a blândului nazarinean a cărui inimă au fost străpunsă de cele mai mari dureri morale și fizice, și

*nu pentru el, pentru binele și mântuirea altora. Și un stoic ar fi suferit chinurile lui Hristos, dar le-ar fi suferit cu mândrie și dispreț de semenii lui; și Socrate a băut paharul de venin, dar l-a băut cu nepăsarea caracteristică virtuții civice a anticității. Nu nepăsare, nu dispreț: suferința și amărăciunea întreagă a morții au pătruns inima mielului simțitor și, în momentele supreme, au încolțit iubirea în inima lui și și-au încheiat viața pământească cerând de la Tată-Său din ceruri iertarea prizonierilor. Astfel a se sacrifica pe sine pentru semenii săi, nu din mândrie, nu din sentiment de datorie civică, ci din iubire, a rămas de atunci cea mai înaltă formă a existenței umane, acel sâmbure de adevăr care dizolvă adâncă dizarmonie și asprimea luptei pentru existență ce bântuie natura întreagă.” – Integral în **Timpul, 12 Aprilie 1881***

Legăturile familiei Eminescu cu Biserica și Ortodoxia

Maica Olimpiada Iurașeu.

Călugărul Jachift Iurașeu, moșul lui
Eminescu.

de Dumitru Manolache, 14 Ianuarie 2012

“În cultura lumii, locuim eminescian”, spune profesorul de limba română Costel Zăgan, iar poetul Mihai Robea ne atenționează că “vom exista atâta timp cât îl vom apăra pe Eminescu”, subliniind esențial necesitatea raportării noastre identitare și la dimensiunea Eminescu. În această dimensiune este cuprinsă și relația marelui poet cu Ortodoxia, cu Biserica, contestându-i-se nejust sau, dimpotrivă, exagerându-i-se deseori legătura, preocuparea pentru religie, pentru credința ortodoxă. Dincolo de toate aceste opinii, până la urmă firești când discutăm de un geniu, strălucește imperial adevărul: Eminescu și familia lui au trăit credința ortodoxă.

Numai zelul sincer și iscoditor al unor cercetători responsabili au scos la lumină, după lungi și multe decenii de ignorare sau interesate omiteri, adevăruri nespuse despre poetul nepereche, scos programatic din conștiința multor generații de români. Lor trebuie să le mulțumim pentru faptul că astăzi putem afirma, cu probe, că familia Eminescu a avut dintotdeauna o profundă credință ortodoxă și o strânsă legătură cu Biserica neamului, poetul însuși reflectându-le cu scânteierea geniului în multe din creațiile sale.

Unchii și mătușile din mănăstire ale lui Eminescu

Aflăm așadar din studiile unor eminescologi, precum profesorii Nae Georgescu sau Theodor Codreanu, ca să-i pomenim acum doar pe cei din ale căror cercetări am extras informațiile ce urmează, că, de pildă, din familia poetului Eminescu au ales drumul slujirii lui Dumnezeu mai mulți membri. Astfel, doi frați și trei surori ale mamei poetului, Raluca Eminovici, au intrat în călugărie. Este vorba despre Calinic și Jachift, ultimul fiind chiar stareț, și de Fevronia, Olimpiada și Sofia, toate călugărițe la Mănăstirea Agafton, iar o altă soră a mamei lui Eminescu, Safta, avea o fiică, Xenia, care s-a călugărit și ea tot la Agafton.

De altfel, Mihai Eminescu, în copilărie, cum arată profesorul Nae Georgescu, mergea foarte des la Mănăstirea Agafton, unde rămânea cu săptămânile, participa la viața de obște, asculta povești, cântece și întâmplări povestite de călugărițe, iar mătușa Fevronia l-a ajutat chiar să descifreze alfabetul chirilic și i-a înlesnit accesul la cărțile și manuscrisele din mănăstire. La rândul-i, maica Olimpiada Jurașcu, stareța de mai târziu a mănăstirii, l-a urmărit aproape toată viața pe poet, interesându-se la un moment dat de cumpărarea unei case în Botoșani pentru Mihai și sora sa Harietta, care îi îngrijea sănătatea.

Spovedirea și împărtășirea de la Mănăstirea Neamț

Tot cercetătorul Nae Georgescu vorbește într-unul din studiile sale despre un episod mai puțin cunoscut de lume din viața lui Eminescu, care la rândul lui atestă trăirea în comuniune creștină a poetului și primirea Sfintelor Taine. Este vorba de anul 1886, când Eminescu se afla la Mănăstirea Neamț de Sfinții Mihail și Gavriil, unde a cerut să fie spovedit și împărtășit de preot. Consemnarea preotului referitoare la acest moment a fost făcută cunoscută de către profesorul Paul Miron și citată de Nae Georgescu. Iată ce scria la vremea respectivă preotul: ***“Pe ziua de Sfinții Voievozi în anul 1886 m-au chemat la M-rea Neamțu, la bolniță, și l-am spovedit și l-am împărtășit pe poetul M. Eminescu. Și au fost acolo Ion Gheorghiuță, din Crăcăoani, care acum este primar. Iar M. Eminescu era limpede la minte, numai tare posac și trist. Și mi-au sărutat mâna și mi-au spus: Părinte, Să mă îngropați la țărmurile mării și să fie într-o mănăstire de maici, și să ascult în fiecare seară ca la Agafton cum cântă Lumină lină. Iar a doua zi...”*** Aici textul se întrerupe pentru că pagina următoare a cărții de rugăciuni pe care își făcuse însemnarea preotul s-a pierdut. Au rămas vii în schimb ecourile vibrante ale trăirilor din mănăstire ale poetului în sonetul “Răsai asupra mea”, de pe la 1879, din zona manuscris a cunoscutei “Rugăciuni”, cum spune Nae Georgescu: ***“Răsai asupra mea, lumină lină,/ Ca’n visul meu ceresc d’odinioară...”***

Poetul a gândit serios și sincer să se călugărească

Un alt aspect mai puțin cunoscut de către publicul larg se referă la faptul că la un moment dat Eminescu pare a fi dorit sincer să se călugărească. Despre acest lucru a vorbit cercetătorul Theodor Codreanu în volumul *“Eminescu și mistica nebuniei”*.

Această alternativă a mărturisit-o poetul în perioada epuizantă de la “Timpul”, în iunie 1883, când era “stricat cu toată lumea”, iar Maiorescu și Simțion cloceau o viitoare internare “salvatoare” a lui Eminescu. Iată ce nota criticul referitor la intenția poetului: “Foarte excitat, sentiment al

personalității exagerat (să învețe albaneza!), vrea să se călugărească, dar să rămână la București”.

De ce dorea el o călugărire la București? Ne explică profesorul Codreanu: pentru că dorea avantajul “păstrării contactului cu marele centru cultural al țării”.

De altfel, gândul călugăririi l-a mărturisit și lui Zamfir C. Arbore, un confrate de la “Românul”, în 1882, când Maiorescu nu-i descoperise încă semne de “alienat”. ***“Știi ce, dragul meu, hai să demisionăm, tu de la “Românul”, eu de la “Timpul”, și hai să ne călugărim, căci nu suntem făcuți să trăim între lupi. La mănăstire, în chiliile solitare, să scriem letopisețe în cari să înșirăm tot ce îndură nenorocitul neam românesc, pentru ca să se știe cât amar a suferit românul, cât a trăit pe acest pământ”***, îi spunea poetul.

În 1884, repetă gândul salvării prin călugărire, ecoul lui răzbătând într-o scrisoare a lui Petre Missir către Maiorescu, pus însă pe seama nebuniei și luat drept glumă.

Că nu putea fi vorba doar de o simplă glumă sau de un semn al alienării, o dovedesc eroii săi din “Sărmanul Dionis”, “Cezara”, “Povestea magului călător în stele”, aflați în ipostaza cea mai grăitoare, aceea a călugărului, cum susține profesorul Codreanu. Tatăl poetului, fiu de dascăl, cu biserică lângă casă

Încheiem această scurtă prezentare citându-l și pe Corneliu Botez, cel care a avut inițiativa omagierii lui Mihai Eminescu, pentru prima dată de la moartea sa, la Galați. Iată ce scria acesta despre tatăl lui Eminescu, Gheorghe Eminovici, în lucrarea sa, “Omagiu lui Eminescu”, scrisă la 20 de ani de la moartea gânditorului, în 1909: “...obijnuia să-și invite rudele și prietenii la Ipotești, unde-i primea și ospăta bine, mai ales la sărbători mari, cum e la Paști ori la Sf. Gheorghe, când își sărbătorea ziua numelui. Îi ducea la biserică, unde asculta slujba cu multă evlavie, căci atât

dânsul cât și mama poetului erau religioși, nu lipseau duminica și în zi de sărbătoare de la biserică și se supuneau obiceiurilor religioase în mod strict”. Iar Nae Georgescu amintește și el că “tatăl poetului avea bisericuță lângă casă” și chiar “că era fiu de dascăl de biserică. Iar tatăl său, Vasile Eminovici, bunicul patern al poetului, a plecat din Blaj și s-a stabilit în Bucovina, la Călinești, prin 1802, unde a ridicat o căsuță și, alături, o biserică din lemn la care a slujit. În București, Gheorghe Eminovici trăgea la o adresă din Strada Biserica Enei nr. 1, unde și Eminescu a locuit un timp”.

Iată așadar adevărul despre modul în care familia Eminescu, poetul însuși, a trăit relația cu Ortodoxia, sincer și evlavios, cu speranță și respect, întocmai unor buni creștini. Și ca să nu mai fie nici un dubiu, acest lucru îl mărturisește însuși Eminescu, atunci când spune: ***“Istoria omenirii este desfășurarea cugetării lui Dumnezeu. Nu se mișcă un fir de păr din capul nostru fără știrea lui Dumnezeu”***.

Ziarul Lumina

Eminescu călugăr?

de Arhim. Mihail Daniliuc, 15 Ianuarie 2015

Jumătatea lui Ghenar ne prilejuiește aduceri-aminte despre Mihai Eminescu, căci pe 15 ianuarie se împlinesc 165 (astăzi 167 – n.n.) de ani de la nașterea celui pe care Constantin Noica l-a numit „omul deplin al culturii române“. De aceea se cade să așternem câteva rânduri despre ineputabilul stihuitor, oprindu-ne la unele aspecte legate de viața rubedeniilor sale călugărite, deoarece ele au contribuit într-o bună măsură la conturarea convingerilor religioase ale poetului căci, prin intermediul lor, a cunoscut rugăciunea șoptită, rânduielile mănăstirești și tihna patriarhală a așezărilor noastre cenobitice.

Cu acestea s-a întâlnit prima oară în Mănăstirea Agafton din ținutul Botoșanilor, acolo unde îmbrăcaseră haina cernită patru din surorile mamei sale, Raluca, care provenea dintr-o familie profund religioasă, cu nouă copii, șase din ei călugărindu-se. Însă, înainte de orice altceva, dorim să evidențiem relația specială existentă între bunicul lui

Eminescu, Vasile Iurașcu, și Mitropolitul Moldovei, Veniamin Costachi. Se pare că al doilea copil al său, Iordachi, a avut un comportament agresiv față de părinți, fapt ce l-a determinat pe bătrânul stolnic să-i scrie mitropolitului prin 1837, plângându-se de violența progenerurii, rugându-l să-l ajute la îndreptarea răzvrătitudinii fecior. Formula de încheiere a jalbei ne dezvăluie legătura deosebită, profundă, dintre vlădică și bunicul lui Eminescu: „al Înaltpreasfinției Voastre nevrednic fiu sufletesc, Vasile Iurașcu, Stolnic“. Mitropolitul Veniamin intervine la așa-numitul „Dipartament al Trebilor din Lăuntru“, sugerând organelor abilitate să trimită pe împricinat la Mănăstirea Secu spre pocăință și îndreptare.

Cât privește pe monahii și monahiile rude ale poetului, din documente vechi aflăm că al treilea fiu al lui Vasile și Ioana Iurașcu, pe nume Costachi, s-a născut la 22 ianuarie 1807. Atras de viața sihăstrească, s-a închinoviat în Mănăstirea Vorona, din apropiere, încă din anii tinereții. Din pricina viețuirii sale discrete, probabil, nu ni s-au păstrat alte informații despre el.

Următorul copil al numeroasei familii botoșănene care a ales călugăria a fost Fevronia, născută în 1812. La doar 16 ani, în 1828, a intrat în obștea Mănăstirii Agafton, primind aici chipul îngeresc, iar apoi, arătându-se râvnitoare în cele duhovnicești, a luat schima cea mare. Însemnările vremii ne spun că Fevronia a participat la botezul nepotului Mihai, fapt care a îndemnat-o să îl ocrotească, simțindu-l foarte aproape de suflet. Așa se explică de ce, mai târziu, poetul, ajuns la Agafton, găzduia doar în casa acestei mătuși. Fugit de la gimnaziul din Cernăuți, junele Mihai s-a oploșit tot la ea, întâmplare care o determină să-și informeze cumnatul, căminarul Gheorghe Eminovici, despre „fugarul școlar“. Tot în chilia monahiei Fevronia, Eminescu a poposit prin anii 1875, când, participând la o clacă de tors lână, a auzit din gura maicii Zenaida povestea lui Călin, ulterior versificând-o în cunoscutul poem omonim. În 1895, la vârsta de 83 de ani,

schimonahia Fevronia Iurașcu s-a mutat la Domnul.

Printre surorile călugărite ale Ralucăi Iurașcu se numără și Sofia, născută în 1821, tunsă în monahism pe la anul 1840. Tradiția așezământului și-o amintește ca pe o maică milostivă, deosebit de muncitoare, deși cam bolnăvicioasă. Înainte de moarte a cerut schima mare. A trecut la cele veșnice pe 20 august 1878, la 57 de ani.

O altă soră de-a Ralucăi intrată în mănăstire a fost Olimpiada, născută în 1827. La doar 13 ani s-a închinoviat în Schitul Orășeni, iar apoi a primit ascultare la Agafton. Dovedind o iscusință nativă și pricepere administrativă, înțeleptul Mitropolit Iosif Naniescu a așezat-o în scaunul stărețesc al chinoviei botoșănene, prețuindu-i smerenia și cumsecădenia. A trecut la Domnul prin 1902, fiind și ea schimonahie.

Pilda viețuirii celor trei fiice Iurașcu a urmat-o și cea de-a patra, Safta; căsătorită inițial cu Vasile Velisarie din Bacău, au avut mai mulți prunci. După ce copiii crescuseră mari, mistuită de dorul viețuirii îngerești, ia încuviințare de la soț și se călugărește. Odată cu ea a pășit în mănăstire și una din fiicele sale, Xenia.

Pentru viețuirea lor frumoasă, pentru smerenia, dragostea și nestinsul dor de Cer, trei dintre mătușile lui Eminescu, schimonahiile Olimpiada, Fevronia și Sofia, dar și monahia Xenia Velisarie au fost trecute în Patericul Românesc.

În fine, ultimul membru al iurăștenilor călugărit a fost Iancu, născut în decembrie 1819. În adolescență a intrat în obștea Mănăstirii Coșula, devenind monahul Iachint. După un timp, a primit hirotonia întru ieromonah, apoi așezarea în scaunul stărețesc al locașului. Mai târziu, Mitropolitul Calinic Miclescu l-a transferat la Iași, rândându-i ascultarea de administrator al Seminarului Teologic de la Socola și hirotesindu-l arhimandrit. A trecut la Domnul la

nici 67 de ani, în 1886, răpus de astm bronșic.

Cu atâtea rubedenii călugărite, se pare că și Eminescu, într-un moment al vieții, ar fi voit să le urmeze pilda. Iată ce-i spunea unui amic de-al său prin 1882: **„...știi ce, dragul meu, hai să demisionăm, tu de la Românul, eu de la Timpul, și hai să ne călugărim, căci nu suntem făcuți să trăim între lupi. La mănăstire, în chiliile solitare, să scriem letopisețe în cari să înșirăm tot ce îndură nenorocitul neam românesc, pentru ca să se știe cât amar a suferit românul cât a trăit pe acest pământ“.**

O, ce călugăr ar fi fost! Ce scrieri profunde ar fi plămădit în tihna unei chilii! Ce stareț, ce egumen nu și l-ar fi dorit pe Eminescu monah în obștea vreunei chinovii? Sau poate că nu! Depinde cât și câți l-ar fi înțeles.

Ziarul Lumina

Preluare: Ziaristi Online

Mihai-Eminescu.Ro